

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Rock Oil plus, spol. s r. o.**, se sídlem Praha 10, Říčanská 1984/5, zast. JUDr. Milenou Novákovou, advokátkou se sídlem AK Český Krumlov, Rooseveltova 37, proti žalovanému: **Celní ředitelství České Budějovice**, se sídlem Kasárenská 6, České Budějovice, za účasti osoby zúčastněné na řízení: POLARI, spol. s r. o., se sídlem v Písku, Nádražní 448, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích z dne 20. 1. 2011, č. j. 10 Af 96/2010 - 68,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení shora označeného usnesení krajského soudu, kterým byla dle ust. § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“)odmítnuta jeho žaloba pro opožděnost.

Stěžovatel namítá, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku stran počátku běhu lhůty pro podání žaloby dle ust. § 72 s. ř. s., uplatňuje kasační důvod dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel podal u krajského soudu žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2010, čj. 3191-4/2010-030100-21, kterým žalovaný zamítl odvolání dopravce – POLARI, spol. s r. o. (dále „POLARI“) ve věci zajištění vybraných výrobků stěžovatele. Stěžovatel v žalobě tvrdil dotčení na svých právech v předcházejícím správním řízení, v němž s ním však nebylo jako s účastníkem jednáno. Podklady pro podání žaloby získal stěžovatel při nahlížení do spisu vedeného jemu místně a věcně příslušným správcem daně Celním úřadem Praha 1, a to dne 6. 10. 2010. Od tohoto dne, kdy stěžovatel zjistil obsah rozhodnutí žalovaného mu dle jeho přesvědčení mohla začít běžet lhůta podle § 72 s. ř. s. Krajský soud však dovodil, že rozhodné pro stanovení počátku běhu lhůty je datum 31. 8. 2010, které krajský soud zjistil z písemností, do nichž stěžovatel u žalovaného dne 6. 10. 2010 nahlížel, a to zejména z protokolu o ústním jednání ze dne 31. 8. 2010, který byl sepsán v souvislosti s řízením o propadnutí věcí zajištěných Celním úřadem České Budějovice dne 15. 4. 2010. Krajský soud dovodil, že již tento den byl stěžovatel uvědoměn o zajištění svého zboží dopravovaného adresátem rozhodnutí; proto lhůta pro podání žaloby počala běžet dne 1. 9. 2010 a skončila dne 1. 11. 2010.

Stěžovatel považuje opakovaně za nutné předeslat, že se v posuzované věci jedná o situaci, kdy nebyl účastníkem řízení před správním orgánem v případě zajištění vybraných výrobků dle § 42 zákona o spotřebních daních; celní úřad vydal rozhodnutí o zajištění dne 16. 4. 2010 pod čj. 7379-3/2010-036100-024 – jednalo se o prvostupňové rozhodnutí, o jehož existenci se stěžovatel dozvěděl až v souvislosti s následným řízením o propadnutí vybraných výrobků, jehož již byl dle zákona účasten. Rozhodnutí prvostupňového orgánu o zajištění vybraných výrobků mu tedy skutečně bylo vydáno při jednání dne 31. 8. 2010. K tomuto datu však stěžovatel nevěděl a ani vědět nemohl, zda bylo správní řízení stran zajištění jeho majetku pravomocně ukončeno, rozhodnutí celního úřadu neobsahovalo doložku právní moci. Toto rozhodnutí se stalo podkladem pro návrh stěžovatele, který u krajského soudu učinil dle § 82 s. ř. s, když se domáhal ochrany před nezákonným zásahem.

Stěžovateli byla až dne 6. 10. 2010 k jeho žádosti v rámci nahlížení do spisu u správce daně jemu místě příslušnému - Celního úřadu Praha 1, vydána kopie rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2010, čj. 3191-4/2010-030100-21, kterým bylo zamítnuto odvolání podané dopravcem (POLARI) proti rozhodnutí Celního úřadu České Budějovice ze dne 16. 4. 2010, kterým bylo rozhodnuto o zajištění vybraných výrobků (zboží stěžovatele). Stěžovatel se teprve dne 6. 10. 2010 prokazatelným způsobem dozvěděl o obsahu rozhodnutí žalovaného, resp. jej v kopii získal. Teprve toto rozhodnutí postavilo najisto, že správní řízení ohledně zajištění vybraných výrobků bylo skutečně pravomocně ukončeno a bylo možno jej napadnout žalobou.

Stěžovatel současně poukazuje na fakt, že ust. § 72 s. ř. s. vůbec neurčuje počátek běhu lhůty v případě, kdy se soudní ochrany dovolává ten, kdo nebyl účastníkem řízení před správním orgánem; přitom je zřejmé, že soudní ochrany se může dovolat každý, kdo byl v předcházejícím správním řízení dotčen na svých právech nezákonným rozhodnutím správního orgánu. Absence jednoznačného určení počátku běhu lhůty nemůže dle stěžovatele jít k jeho tíži.

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout; poukazuje na to, že do sféry stěžovatele se s ohledem na existenci závazkového vztahu s dopravcem, musela informace o zajištění vybraných výrobků dostat nepochybně dříve než až dne 6. 10. 2010.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou.

Nejvyšší správní soud v prvé řadě předesílá, že v případě, že je kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele z povahy věci v úvahu pouze kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Nejvyšší správní soud je v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat, zda rozhodnutí krajského soudu a důvody, o které se toto rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem; jeho úkolem není přímo přezkoumávat samotné žalobou napadené správní rozhodnutí, nýbrž prověřovat, zda soud při takovémto přezkumu postupoval a uvažoval správně. Rozsah přezkumu rozhodnutí soudu je tak vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí. Jestliže krajský soud žalobu odmítl a věc samu neposuzoval, může Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti pouze přezkoumat, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro odmítnutí žaloby, nemůže se však již zabývat námitkami týkajícími se merita, tedy toho, zda správní rozhodnutí je zákonné či nikoli (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80, dostupný na www.nssoud.cz).

Ze spisového materiálu vyplynuly následující pro posouzení věci rozhodné skutečnosti:

Dne 15. 4. 2010 odeslal obchodní partner žalobce, firma BP Austria, a. s., žalobci náklad zboží – automobilový benzín s obsahem etanolu 4,7%, kód nomenklatury 27101145, v množství 34 923 l při 15 ^{0} C, čistá hmotnost 26 326 kg, hustota 759,3 kg/m^{3} (dále „vybrané výrobky“); dopravu zajišťoval dopravce (POLARI). Téhož dne celní orgány zadržely vybrané výrobky včetně dopravního prostředku. O důvodech zadržení (údajně neúplné a nesprávné údaje v dokladech od odesílatele, nesprávně uvedená bývalá adresa příjemce. tj. stěžovatele) se stěžovatel dozvěděl až dne 31. 8. 2010, a to z výzvy celního úřadu, kterou bylo zahájeno ve smyslu ust. § 42 odst. 11 zákona o spotřebních daních řízení směřující k propadnutí zadrženého zboží. Žalobce nebyl účastníkem řízení o zajištění předmětných vybraných výrobků, byl uvědoměn až ve fázi řízení o propadnutí těchto vybraných výrobků.

Rozhodnutí o zajištění vybraných výrobků čj. 7379-3/2010-36100-024 bylo celním úřadem vydáno dne 16. 4. 2010. Toto rozhodnutí nebylo stěžovateli doručeno. Proti tomuto rozhodnutí se odvolal jeho příjemce, spol. POLARI; namítal v něm, že byly doloženy všechny zákonem požadované doklady, které byly řádně vyplněny v souladu s podmínkami vyplývajícími z Nařízení Komise (EHS) č. 2719/1992 ze dne 11. 9. 1992, o průvodním úředním dokladu při přepravě výrobků podléhajících spotřební dani, namítal rovněž neexistenci rozporu v označení sídla příjemce s údaji v obchodním rejstříku. Odvolání bylo rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 5. 2010, čj. 3191-4/2010-030100-21

podle ust. § 50 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále „zákon o správě daní“) zamítnuto.

Dne 6. 10. 2010 stěžovatel v rámci nahlížení do spisu u svého místně příslušného správce daně zjistil rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2010 a téhož dne mu byl vydán opis tohoto rozhodnutí. Žaloba byla podána dne 23. 11. 2010.

Nejvyšší správní soud při posouzení věci vycházel z následujících relevantních skutečností:

Stěžovatel napadá žalobou rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodováno o odvolání dopravce, konkr. spol. POLARI, tedy osoby od stěžovatele odlišné. Stěžovatel nebyl účastníkem řízení o zajištění vybraných výrobků, rozhodnutí prvostupňového orgánu mu tudíž nebylo ani doručeno, nesvědčilo mu ze zákona ani právo podat proti rozhodnutí o zajištění vybraných výrobků ze dne 16. 4. 2010 řádný opravný prostředek. Opravný prostředek podal dopravce, jehož dopravní prostředek byl zajištěn současně se zbožím stěžovatele.

Podle ust. § 65 s. ř. s. kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

Podle § 5 s. ř. s. lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.

Podle ust. § 68 písm.a) s.ř.s. *a contrario* je žaloba přípustná jen tehdy, vyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon,

Podle ust. § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.

Rozhodnutí, které by bylo v intencích výše uvedených ustanovení s. ř. s. možno napadnout správní žalobou, měl stěžovatel ve své dispozici dne 31. 8. 2010.

Byla-li práva žalobce v řízení před správními orgány dotčena, musí mít tento možnost dovolat se jejich ochrany u soudu, který mu nesmí soudní ochranu odepřít. Deficit v právní úpravě stran postavení žalobce nemůže jít k jeho tíži a nemůže mít za následek odepření přístupu k soudu. Neumožňovala-li právní úprava v rozhodné době, aby stěžovatel mohl proti rozhodnutí o zajištění vybraných výrobků brojit řádným opravným prostředkem, byl stěžovatel oprávněn ve lhůtě dle § 72 s. ř. s. podat proti rozhodnutí celního úřadu žalobu. Deficit právní úpravy trvající do 31. 4. 2011 nelze přičítat k tíži stěžovatele a nemůže zapříčinit odmítnutí věcného projednání jeho žaloby podané v rámci správního soudnictví z důvodu nevyčerpání řádných opravných prostředků (§ 5 s. ř. s.).

Takový postup by byl v rozporu s principem právní jistoty a porušením práva na spravedlivý proces ve formě denegationis iustitiae. Lhůta pro podání žaloby ve smyslu ust. § 72 s. ř. s. v dané věci počala stěžovateli běžet dne 31. 8. 2010, kdy se stěžovatel kvalifikovaným způsobem dozvěděl o rozhodnutí o zajištění vybraných výrobků za dne 16. 4. 2010 a skončila dne 31. 10. 2010.

Nejvyšší správní soud však nicméně musí konstatovat, že jakkoli žaloba podaná dne 23. 11. 2010 nebyla ve vztahu k odvolacímu rozhodnutí, proti němuž žaloba směřovala, opožděná (stěžovatel se s rozhodnutím odvolacímu orgánu seznámil až dne 6. 10. 2010), byla podána osobou zjevně neoprávněnou. Stěžovatel nebyl účastníkem odvolacího řízení, sám ani odvolání nepodal, rozhodnutí žalovaného bylo vydáno ve věci jiného účastníka řízení a pouze tomuto náleželo právo domáhat se přezkoumání rozhodnutí žalovaného žalobou v rámci soudního přezkumu.

Krajský soud proto pochybil, pokud žalobu odmítl z důvodu opožděnosti, když tak měl učinit postupem dle § 46 odst. 1 písm.c) s. ř. s., tady z důvodu, že byla podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Toto pochybení soudu však nic nemění na správnosti jeho výroku, kterým žaloba byla odmítnuta.

Nejvyšší správní soud s přihlédnutím k výše uvedenému dospěl k závěru, že v posuzovaném případě nebyl důvod rozhodnutí krajského soudu zrušit, proto kasační stížnost odmítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.; žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží; žalovaný, který byl ve věci úspěšný žádné náklady přesahují rámec jeho běžné administrativní činnosti nevynaložil, resp. soud žádné takové náklady ze spisu nezjistil. proto mu náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2011

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu